

Zalecenia dotyczące sporządzania przypisów i opisów bibliograficznych

(zgodnie z normą PN-ISO 690:2012)

Dla kierunków: Ekonomia, Finanse i Rachunkowość, Analityka Gospodarcza, Zarządzanie

Wydział Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Radomskiego im. Kazimierza Pułaskiego

opracowanie: dr Elżbieta J. Siek

SPIS TREŚCI

Uwagi ogólne.....	3
Wzory opisów bibliograficznych wraz z przykładami	5
1. Książki i opracowania zwarte.....	5
1.1. Przy wykorzystaniu prac jednego autora.....	5
1.2. Przy wykorzystaniu prac dwóch/trzech autorów	5
1.3. Przy wykorzystaniu prac czterech i więcej autorów.....	5
1.4. Przy wykorzystaniu pracy pod redakcją	6
1.5. Przy wykorzystaniu rozdziałów w książkach, w przypadku wyszczególnienia autorów poszczególnych rozdziałów	6
1.6. Przy wykorzystaniu prac niepublikowanych i/lub zamieszczonych w internecie	6
1.7. Przy wykorzystaniu prac nie posiadających tytułu.....	7
1.8. Przy wykorzystaniu opracowań, których twórcą jest instytucja/organizacja	7
2. Czasopiśmiennictwo.....	7
2.1. Artykuły w czasopismach drukowanych i/lub internetowych.....	7
2.2. Artykuły internetowe.....	8
3. Akty normatywne	8
3.1. Pozycje drukowane.....	8
3.2. Pozycje z elektronicznych oficjalnych publikatorów	9
3.3. Pozycje z elektronicznych zasobów (baz) aktów normatywnych.....	9
4. Orzecznictwo.....	10
4.1. Pozycje drukowane.....	10
4.2. Pozycje z elektronicznych oficjalnych publikatorów	10
4.3. Pozycje z elektronicznych zasobów LEX.....	10
5. Materiały źródłowe.....	11
6. Źródła danych statystycznych	11

UWAGI OGÓLNE

Informacje zawarte w opisie bibliograficznym cytowanej pozycji powinny zapewniać jednoznaczną jej identyfikację. W nawiasach kwadratowych umieszcza się każdą informację, która nie jest podana w cytowanym materiale, ale jest podawana przez osobę cytującą.

W przypadku prac dwóch lub trzech autorów - kolejność podawanych autorów powinna być taka, jak w cytowanym materiale. W przypadku prac czterech i więcej autorów – podaje się nazwisko i inicjał imienia (imion) z dopiskiem et al.:

- a) pierwszego autora lub;
- b) wyróżnionego autora.

W przypadku nazwy organizacji (instytucji) podległej jednostce nadrzędnej podaje się:

- a) nazwę jednostki nadrzędnej, następnie nazwę jednostki podrzędnej (np. Narodowy Bank Polski, Departament Stabilności Finansowej);
- b) tylko nazwę jednostki podrzędnej, jeśli jest samodzielna (np. Światowa Organizacja Zdrowia).

W przypadku dokumentów online bezwzględnie należy podać lokalizację sieciową wersji (dostępny w: ...) oraz datę dostępu [dostęp].

Przy powoływaniu się w przypisie na pozycję cytowaną wcześniej, dopuszcza się stosowanie:

- a) Ibidem – tzn. powołanie się w całości na pozycję cytowaną przypis wcześniej (ta sama pozycja i ta sama strona);
- b) op. cit. – powołanie się na pozycję już cytowaną, przy czym przypis powinien zawierać: I. Nazwisko, *Trzy słowa tytułu...*, op. cit., s.

W przypisie bezwzględnie należy podać numer(-y) strony (stron) wykorzystywanego źródła. Przypis zawsze zaczyna się wielką literą i kończy kropką. Poszczególne elementy opisu bibliograficznego oddziela się przecinkiem.

Tabela 1. Podstawowe różnice między przypisem a opisem bibliograficznym umieszczonym w części *Bibliografia*

Wyszczególnienie	Przypis	Bibliografia
Kolejność podawania danych autora, tłumacza, redaktora	I. Nazwisko A. Nowak A. J. Kowalski J. van Ours J. de La Fontaine	Nazwisko I. Nowak A. Kowalski A. J. Ours J. van La Fontaine J. de
Numer strony (rozdziały w monografiach, czasopiśmiennictwo, artykuły, Dzienniki Urzędowe UE)	Numer strony, której odwołanie dotyczy	Pełny zakres stron

Źródło: opracowanie własne.

Pozycje zamieszczone w części *Bibliografia* powinny być ponumerowane (numeracja arabska). W przypadku wydzielenia w *Bibliografii* poszczególnych rodzajów przywoływanej literatury numerację pozycji bibliograficznych każdorazowo należy rozpoczynać od numeru 1.

Szczegółowa kolejność elementów opisu bibliograficznego uzależniona jest od rodzaju materiału cytowanego (tab. 2).

Tabela 2. Kolejność wyszczególniania pozycji w spisie literatury

Książki i opracowania zwarte, czasopiśmiennictwo, materiały źródłowe	Uszeregowane alfabetycznie według nazwisk autorów (redaktorów, instytucji). W przypadku występowania kilku prac jednego autora – uszeregowane chronologicznie według daty wydania (od najstarszej). Przykład: Kowalski J., 2003. Nowak A., 1997. Nowak A., 2004. Zieliński W., 1995.
Akty normatywne i orzecznictwo	Uszeregowane według ważności, a następnie chronologicznie (według daty aktu)
Źródła danych statystycznych	Uszeregowane według tytułu

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku aktów normatywnych należy podawać oficjalne publikatory:

- a) traktaty Unii Europejskiej, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia - Dziennik Ustaw /Dz.U./ (z informacją tekst jednolity lub ze zm.);
- b) dokumenty UE - Dziennik urzędowy UE (z numerem strony);
- c) Uchwały Rady Ministrów- Monitor Polski /M.P./;
- d) Zarządzenia Ministrów -Dzienniki Urzędowe /DU/;
- e) Akty prawa miejscowego wszystkich szczebli - Wojewódzki Dziennik Urzędowy /WDU/;

WZORY OPISÓW BIBLIOGRAFICZNYCH WRAZ Z PRZYKŁADAMI*

1. KSIĄŻKI I OPRACOWANIA ZWARTE

1.1. Przy wykorzystaniu prac jednego autora

Nazwisko I. autora, ***Pełny tytuł wraz z podtytułem***, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), **wyd. ...** (numer wydania, jeśli inny niż pierwsze), Nazwa wydawcy, **Miejsce wydania i rok.**

Przykłady:

- 1) Robinson J., *Walka z bezrobociem. Wstęp do teorii zatrudnienia*, tłum. Studentowicz K., wyd. II, Wydawnictwo Kazimierza Rutkiego, Warszawa-Łódź 1947.
- 2) Szydlik-Leszczyńska A., *Funkcjonowanie współczesnego rynku pracy. Wybrane uwarunkowania*, Warszawa 2012.

1.2. Przy wykorzystaniu prac dwóch/trzech autorów

Nazwisko I. autora 1, **Nazwisko I.** autora 2, **Nazwisko I.** autora 3, ***Pełny tytuł wraz z podtytułem***, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), **wyd. ...** (numer wydania, jeśli inny niż pierwsze), Nazwa wydawcy, **Miejsce wydania i rok.**

Przykłady:

- 1) Boeri T., Ours J. van, *Ekonomia niedoskonałych rynków pracy*, tłum. Góra M. (red.), Wolters Kluwer Polska Sp. z o. o., Warszawa 2011.
- 2) Żuchowski J., Łagowski E., *Narzędzia i metody doskonalenia jakości*, Radom 2004.

1.3. Przy wykorzystaniu prac czterech i więcej autorów

Nazwisko I. pierwszego (lub wyróżnionego) autora **et.al.**, ***Pełny tytuł wraz z podtytułem***, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), **wyd. ...** (numer wydania, jeśli inny niż pierwsze), Nazwa wydawcy, **Miejsce wydania i rok.**

Przykłady:

- 1) Burchill S. et al., *Teorie stosunków międzynarodowych*, tłum. Frankowski P., Książka i Wiedza, Warszawa 2006.
- 2) Ciamaga L. et al., *Unia Europejska*, Warszawa 2002.

* czcionką pogrubioną zaznaczono elementy bezwzględnie wymagane, czcionką zwykłą – elementy nieobowiązkowe, przy czym wybrany zapis należy stosować konsekwentnie we wszystkich powoływanych pracach (np. uwzględniając nazwę wydawnictwa należy ją podawać we wszystkich cytowanych pozycjach)

1.4. Przy wykorzystaniu pracy pod redakcją

Nazwisko I. redaktora (-ów) (**red.**), **Pełny tytuł wraz z podtytułem**, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), **wyd.** ... (numer wydania, jeśli inny niż pierwsze), Nazwa wydawcy, **Miejsce wydania i rok.**

Przykłady:

- 1) Gorynia M. (red.), *Strategie firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne S.A., Warszawa 2005.
- 2) Garten J. E. (red.), *World View. Global Strategies for the New Economy*, Boston 2000.
- 3) Szpunar P (red.), *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2015 r.*, Narodowy Bank Polski, Departament Stabilności Finansowej, Warszawa 2016.

1.5. Przy wykorzystaniu rozdziałów w książkach, w przypadku wyszczególnienia autorów poszczególnych rozdziałów

Nazwisko I. autora (-ów) rozdziału, **Tytuł rozdziału**, w: **Nazwisko I.** redaktora (-ów) (**red.**), **Tytuł monografii**, **wyd.** ... (numer wydania, jeśli inny niż pierwsze), Nazwa wydawcy, **Miejsce wydania i rok.**

Przykłady:

- 1) Balassa B., *Przepływ czynników*, w: Misala J. (red.), *Teoretyczne podstawy regionalnej integracji gospodarczej. Wybrane teksty*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2004.
- 2) Linklater A., *Racjonalizm*, w: Burchill S. et al., *Teorie stosunków międzynarodowych*, tłum. Frankowski P., Książka i Wiedza, Warszawa 2006.
- 3) Miklaszewski S., *Internacjonalizacja i regionalizacja polityki gospodarczej a dylematy wzrostu zrównoważonego*, w: Bukowski S.I., Misala J. (red.), *Wzrost gospodarczy i finanse międzynarodowe*, Warszawa 2011.

1.6. Przy wykorzystaniu prac niepublikowanych i/lub zamieszczonych w internecie

Nazwisko I. autora (-ów), **Pełny tytuł wraz z podtytułem**, dane dotyczące opublikowania (wydawca lub jego odpowiednik), **Miejsce i rok**, **inne cechy charakterystyczne** (informacje o dostępności - pełny adres internetowy wraz z datą dostępu).

Przykłady:

- 1) Misala J. et al., *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki Polski. Teoria i praktyka*, Politechnika Radomska im. K. Pułaskiego, Katedra MSGiIR, Radom 2007, dostępny w: http://uniwersytetradom.pl/files/get_userfile.php?id=5796 [dostęp 28.03.2017].

- 2) Strugała M., *Wpływ stanu odżywienia na sprawność funkcjonalną osób w wieku podeszłym*, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2011, maszynopis pracy doktorskiej.

1.7. Przy wykorzystaniu prac nie posiadających tytułu

Nazwisko I. autora (-ów), [*Tytuł zwyczajowy lub rozpowszechniony lub tytuł określający szczególną tematykę*], dalej jak w przykładach wyżej.

Przykład:

- 1) Hrycaj A., [*Komentarz do art. 2*], w: Filipiak P., Hrycaj A. (red.), *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska S.A., Warszawa 2017, stan prawny na 1 października 2016, LEX [dostęp 28.03.2017].

1.8. Przy wykorzystaniu opracowań, których twórcą jest instytucja/organizacja

Pełny tytuł opracowania, Nazwa instytucji/organizacji, dalej jak w przykładach wyżej.

Przykład:

- 1) *Global Monitoring Report 2015/2016: Development Goals in an Era of Demographic Change*, World Bank Group, International Monetary Found, World Bank, Washington 2016, dostępny w: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/22547> [dostęp 29.03.2017].

2. CZASOPISMIENICTWO

2.1. Artykuły w czasopismach drukowanych i/lub internetowych

Nazwisko I. autora (-ów), **Pełny tytuł artykułu**, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), „**Nazwa czasopisma**”, Nazwa wydawnictwa przy zeszytach naukowych, **data/rok wydania, pełny numer wydania, s. ..zakres stron..** .

Nazwisko I. autora (-ów), **Pełny tytuł artykułu**, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), „**Nazwa czasopisma**” [online], Nazwa wydawnictwa przy zeszytach naukowych, **data/rok wydania, pełny numer wydania, informacja o dostępności (pełny adres internetowy) wraz z datą dostępu**.

Przykłady:

- 1) Głąbicka K., *The importance of lifelong learning in XXI century*, „Central European Review of Economics & Finance”, 2015, Vol. 8, No. 2, s. 51-62.

- 2) Janasz K., *Zarządzanie ryzykiem innowacyjnym w organizacji*, „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2015, nr 39, tom 1, s. 45-55.
- 3) Regucki T., *Manipulacja instrumentem finansowym w świetle rozporządzenia MAR*, „Transformacja Prawa Prywatnego”, 2016, nr 4, s. 23-77, dostępny w: http://www.transformacje.pl/wp-content/uploads/2017/03/tpp_4-2016_regucki.pdf [dostęp 26.03.2017].
- 4) Wawer Dziedziak K., *Brexit – pierwsze reakcje Polaków w Wielkiej Brytanii*, „Biuletyn migracyjny” [online], grudzień 2016, nr 55, s. 5-6, dostępny w: <http://biuletynmigracyjny.uw.edu.pl/55-grudzien-2016/brexit-pierwsze-reakcje-polakow-w-wielkiej-brytanii> [dostęp 28.03.2017].

2.2. Artykuły internetowe

Nazwisko I. autora (-ów), Pełny tytuł artykułu, tłum. Nazwisko I. (jeśli występuje), **dane dotyczące opublikowania (wydawca lub jego odpowiednik), opublikowany ..data opublikowania.., informacja o dostępności (pełny adres internetowy) wraz z datą dostępu.**

Przykład:

- 1) Wiśniewski J. B., *Czym nie jest austriacka szkoła ekonomii?*, Instytut Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa, opublikowany 10 marca 2017, dostępny w: <http://mises.pl/blog/2017/03/10/wisniewski-czym-austriacka-szkola-ekonomii/> [dostęp 25.03.2017].

3. AKTY NORMATYWNE

3.1. Pozycje drukowane

Pełny tytuł aktu normatywnego, dane dotyczące opublikowania (oficjalny publikator lub jego odpowiednik) wraz z odpowiednimi numerami, inne cechy charakterystyczne (np. ze zm., tekst jednolity, zakres stron).

Przykłady:

- 1) Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.
- 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE, Dziennik Urzędowy UE L94, s. 65-242.

3.2. Pozycje z elektronicznych oficjalnych publikatorów

Pełny tytuł aktu normatywnego, Oficjalny publikator [online] wraz z odpowiednimi numerami, inne cechy charakterystyczne (np. ze zm., tekst jednolity), informacja o dostępności (adres internetowy) wraz z datą dostępu.

Przykłady:

- 1) Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2016 r. zmieniająca uchwałę – Regulamin pracy Rady Ministrów, M.P. [online] z 2016 r., poz. 1204, dostępny w: <http://monitorpolski.gov.pl> [dostęp 26.03.2017].
- 2) Uchwała nr XXX/181/2017 Rady Gminy Baranowo z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na 2017 rok, DU Województwa Mazowieckiego [online] z 2017 r., poz. 8719, dostępny w: <http://edziennik.mazowieckie.pl> [dostęp 10.08.2017].

3.3. Pozycje z elektronicznych zasobów (baz) aktów normatywnych

Pełny tytuł aktu normatywnego, dane dotyczące opublikowania (oficjalny publikator lub jego odpowiednik) wraz z odpowiednimi numerami, inne cechy charakterystyczne (np. ze zm., tekst jednolity, zakres stron), nazwa elektronicznej bazy aktów prawnych [online], adres internetowy wraz z datą dostępu.

Przykłady:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, Dziennik Urzędowy UE L119, s. 1-88, Baza Aktów Prawnych Unii Europejskiej [online], <http://eur-lex.europa.eu> [dostęp 23.04.2017].
- 2) Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, Dz. U. z 2016 r., poz. 1128, Internetowy System Aktów Prawnych [online], <http://isap.sejm.gov.pl> [dostęp 25.04.2017].
- 3) Uchwała Nr 442/2017 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 27.02.2017 r. w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie Miasta Radomia na 2017 rok, dostępny w: <http://bip.radom.pl/ra/rada-miejska/uchwały/37395> [dostęp 24.03.2017].

4. ORZECZNICTWO

4.1. Pozycje drukowane

Nazwa dokumentu, numer dokumentu (sygn. akt / sygn.), dane dotyczące opublikowania (oficjalny publikator lub jego odpowiednik) wraz z odpowiednimi numerami, inne cechy charakterystyczne.

Przykłady:

- 1) Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 listopada 2016 r., K 13/15, Dz. U. z 2016 r., poz. 2203.
- 2) Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 marca 2017 r., K 23/16, OTK ZUA/2017, poz. 17.
- 3) Uchwała Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach z dnia 5 lipca 2005 r., 65/XVII/2005, OwSS 2006/1/14.

4.2. Pozycje z elektronicznych oficjalnych publikatorów

Nazwa dokumentu, numer dokumentu (sygn. akt / sygn.), Oficjalny publikator [online] wraz z odpowiednimi numerami, informacja o dostępności (adres internetowy) wraz z datą dostępu.

Przykłady:

- 1) Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 maja 2012 r. w sprawie C-368/10 Komisja Europejska vs. Królestwo Niderlandów, Info-Curia Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości [online], <http://curia.europa.eu/> [dostęp 28.03.2017].
- 2) Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 lutego 2017 r., II FSK 1974/16, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych [online], <http://www.orzeczenia.nsa.gov.pl> [dostęp 24.03.2017]

4.3. Pozycje z elektronicznych zasobów LEX

Nazwa dokumentu, numer dokumentu (sygn. akt / sygn.), LEX nr ... [data dostępu].

Przykłady:

- 1) Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., II UK 345/16, LEX nr 2141227 [dostęp 25.03.2017].
- 2) Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Zamościu z dnia 16 stycznia 2006 r., SKO.1069/05, LEX nr 1730607 [dostęp 25.03.2017].

5. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

(m.in. zalecenia Komisji Europejskiej, regulaminy, statuty spółek, dokumenty wewnętrzne firm)

Nazwa instytucji (twórcy), Tytuł materiału źródłowego, inne cechy charakterystyczne (np. numer, data publikacji), informacja o lokalizacji, data dostępu.

Przykłady:

- 1) Spółdzielnia Mieszkaniowa „Górnik” w Wałbrzychu, *Bilans na dzień 31.12.2015 r.*, sporządzono 31.03.2016, dostępny w: http://www.smgornik.pl/pdf/wz/2016/wzcz_2016_wprow_sprawozd_fin.pdf [dostęp 09.04.2017].
- 2) Polska Grupa Energetyczna, *Regulamin Rady Nadzorczej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.*, przyjęty 24 listopada 2015 r., dostępny w: http://www.gkpge.pl/media/pdf/Regulamin_RN_2015_11_24.pdf [dostęp 28.03.2017].
- 3) Polska Grupa Energetyczna, *Statut spółki PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.*, tekst jednolity, przyjęty 14 grudnia 2016 r., dostępny w: <http://www.gkpge.pl/relacje-inwestorskie/grupa/lad-korporacyjny/statut> [dostęp 28.03.2017].
- 4) Komisja Europejska, *Zalecenie Komisji z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczące roli dyrektorów nie wykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej)*, nr 2015/162/WE, Dziennik Urzędowy UE L 52, s. 51-63.

6. ŹRÓDŁA DANYCH STATYSTYCZNYCH

Tytuł zestawienia danych statystycznych, Nazwa instytucji (twórcy), miejsce wydania, data wydania lub zakres dat.

Nazwa bazy danych, Nazwa instytucji (twórcy), adres internetowy bazy [dostęp ...data lub zakres czasowy dostępu...].

Przykłady:

- 1) *Rocznik Demograficzny*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2000-2010.
- 2) *Rocznik Statystyczny Województw*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2000, 2004, 2007-2010, 2015.
- 3) *Bank Danych Lokalnych*, Główny Urząd Statystyczny, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/> [dostęp 12.03.2019].
- 4) *World Economic Outlook Database October 2016*, International Monetary Fund, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/02/weodata/index.aspx> [dostęp 15.03.2017].